

Krisberedskap, säkerhet och miljö
Lars Eriksson
Tfn: 063-153934
E-post: lars.eriksson@regionjh.se

2022-06-01

RS/179/2022

Justitiedepartementet

ju.L4@regeringskansliet.se

Svar på remiss av promemorian Viktigt meddelande till allmänheten – en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1)

Dnr Ju2022/00440

Region Jämtland Härjedalen har getts möjligheten att svara på remiss av promemorian Viktigt meddelande till allmänheten – en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1)

Varnings- och informationssystemet Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA-systemet) syftar till att kunna varna och ge vägledande information vid t.ex. olyckor och svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner. Meddelanden som behöver nå allmänheten i samband med sådana situationer, är grundläggande för att kunna skydda medborgare och egendom. VMA-systemet är inte något tekniskt system utan kan beskrivas som en ordning för varning och information till allmänheten genom olika kanaler.

Utredningens uppdrag har bestått i att göra en översyn av VMA-systemet och föreslå en mer sammanhållen författningsreglering av hela systemet som ska vara tillämplig på varning i fred och krig. I översynen har utredningen haft att utgå från det nuvarande systemet.

Utredningen har genomfört en gedigen kartläggning och utförlig beskrivning av det nuvarande systemet för VMA. Region Jämtland Härjedalen stödjer i stort utredningens bedömning och de lagda förslagen. Regionen har valt att kommentera följande förslag.

VMA-systemet är en viktig del av både den fredstida krisberedskapen och det civila försvaret. Utredningen föreslår att grunderna för begäran om och sändning av viktiga meddelanden till allmänheten bör regleras i en författning. Region Jämtland Härjedalen stöder förslaget att regleringen bör vara i lag och inte via ett förhandlat avtal som är fallet idag. Reglering i författning skapar en trygghet och tydighet och är mindre sårbar, möjlig att utsättas för påverkan och hållbar över tid, än ett avtal mellan parter. Region Jämtland Härjedalen instämmer med utredning om att förslaget att delar av systemet, såsom tekniska lösningar för sändning av VMA, även i fortsättningen bör regleras i avtal mellan berörda aktörer.

Författningen ska tydliggöra att VMA ska tillämpas för varning och information till allmänheten vid olyckor, allvarliga störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten, extraordinära händelser i fredstid, fredstida krissituationer samt vid höjd beredskap. Den ska även tillämpas vid överhängande fara för sådana situationer. Utredningen föreslår att en

myndighet ska kunna begära att viktiga meddelanden till allmänheten sänds på andra språk än svenska till telefoner. VMA ska tillämpas för att varna allmänheten vid händelser som innebär eller kan innebära fara grundläggande värden, miljö, liv och hälsa. Region Jämtland Härjedalen anser att det är viktigt att denna varning/information sänds på andra språk än svenska och att skrivningen i författningen bör vara att varningen **ska** sändas på andra språk än bara svenska. Detta för att öka möjligheten för fler medborgare att ta del av varningen eller informationen.

Lagstiftningen ska ange vilka som är behöriga att begära sändning av viktiga meddelanden till allmänheten, något som tidigare reglerats i avtal. Utredningen föreslår att enbart myndigheter ges behörighet till VMA-systemet. I dag kan regioner begära VMA genom smittskyddsläkare med hänvisning till smittskyddslagen och enligt lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Utredningens förslag säkerställer och tydliggör Regionens möjlighet att begära sändning av VMA, vilket Region Jämtland Härjedalen stödjer. Utredningens förslag innebär att enskilda aktörer inte längre bör ha behörighet att sända VMA. Region Jämtland Härjedalen menar att enskilda aktörer bör vara behöriga att begära sändning av VMA, men att detta ska ske med restriktivitet och enligt tydligt uppsatta kriterier. Om en enskild aktör behöver samverka med en myndighet med behörighet att begära sändning, finns stor risk för att sändningen av VMA fördröjs vilket kan påverka grundläggande värden, miljö, liv och hälsa.

Utredningen föreslår att sändning av ett viktigt meddelande till allmänheten om att faran är över kan begäras när den händelse som gett upphov till ett tidigare meddelande är över och fara inte längre föreligger. Region Jämtland Härjedalen stödjer utredningens förslag men anser att skrivning ska vara "bör begäras" i stället för "kan begäras". Att informera drabbade medborgare att faran i händelse är över är viktig information. Det tydliggör att återigen råder normaltillstånd och medborgarna behöver inte beakta den tidigare rådande faran.

Utredningen föreslår att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ges det samordnande ansvaret för VMA-systemet som helhet. Eftersom VMA-systemet inte är något enhetligt tekniskt system utan bygger på samverkan mellan flera aktörer, är en sammanhållande funktion viktig därav bifaller Region Jämtland Härjedalen förslaget.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Malin Bergman (C)
Regionstyrelsens ordförande

Anders Byström
Tf regiondirektör